

Sygn. akt *XP (Pm) (...)*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział X Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agata Masłowska

Protokolant: Iwona Markiewicz

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa – P. G. L. L. P. N.Ż.**

przeciwko **W. K.**

o zwrot nienależnego świadczenia

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej Skarbu Państwa – P. G. L. L. P. N.Ż. na rzecz pozwanego W. K. kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. stwierdza, że koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której strona powodowa była zwolniona z mocy ustawy, ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt *XP (Pm) (...)*

UZASADNIENIE

Pozwem z 10 października 2012 r. (k.2-3) strona powodowa Skarb Państwa – P. G. L. L. P. N.Ż. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego W. K. kwoty 24.766,47 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 2 października 2012 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od niego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu żądania strona powodowa wskazała, że 30 marca 2011 r. rozwiązała z pozwanym umowę o pracę za wypowiedzeniem, w związku z likwidacją jego stanowiska pracy z przyczyn organizacyjnych. W dniu 15 grudnia 2011 r. powód zwrócił się o wypłacenie mu odprawy w kwocie 30.000 zł, zgodnie z § 3 Protokołu dodatkowego nr 15 do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...)P. G. L. L. P., zawartego 29 stycznia 1998 r. W dniu 3 lipca 2012 r. pozwanemu przyznana została odprawa pieniężna, zaś w dniu 13 lipca 2012 r. przekazano na jego rachunek bankowy z tego tytułu kwotę 24.600 zł. Ponadto 21 sierpnia 2012 r. wypłacono pozwanemu odsetki ustawowe za zwłokę w kwocie 166,47 zł. Strona powodowa wyjaśniła, że odprawa pieniężna została wypłacona na skutek odmiennej interpretacji przepisów przez pracowników strony powodowej, aniżeli interpretacja przyjęta przez R. D. L. P. we W.; strona powodowa podkreśliła, że jako jednostka organizacyjnie podległa R. D. L. P. jest związana jej stanowiskiem. Strona powodowa wskazała, że przedmiotowa odprawa pieniężna przysługuje pracownikowi jedynie wówczas, gdy w dniu rozwiązania stosunku pracy pracownik nie spełnia warunków uprawniających go do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub świadczenia przedemerytalnego. Z uwagi na okoliczność, że pozwany w dacie rozwiązania stosunku pracy spełniał wymagania przewidziane art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach

przedemerytalnych do nabycia świadczenia przedemerytalnego, tj. posiadał okres zatrudnienia dla mężczyzn 35 lat oraz ukończył wiek 60 lat, wypłacona odprawa przedemerytalna była świadczeniem nienależnym. Prawo pozwanego do świadczenia przedemerytalnego zostało potwierdzone w piśmie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 13 czerwca 2012 r. Stanowisko, że odprawa pieniężna była nienależna, zostało potwierdzone w pismach R. D. L. P. z 20 września 2012 r. W związku z tym pozwany został wezwany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia pismem z 25 września 2012 r., doręczonym mu 27 września 2012 r., w terminie 4 dni. Na roszczenie główne składały się, zgodnie z wyjaśnieniami strony powodowej, kwota 24.600 zł z tytułu odprawy emerytalnej netto oraz 166,47 zł z tytułu odsetek ustawowych za zwłokę w jej wypłacie.

Nakazem zapłaty z 19 października 2012 r. (k.33), wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd w całości uwzględnił powyższe żądanie (sygn. akt XNp 270/12).

Pozwany W. K. złożył sprzeciw (k.39-42) od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na swoją rzecz kosztów procesu. Wskazał, że spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania odprawy. Podkreślił, że w chwili rozwiązania stosunku pracy, tj. w dniu 30 czerwca 2011 r., nie spełniał warunków uprawniających do świadczenia przedemerytalnego, co potwierdził Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z 13 czerwca 2012 r. Z tego względu wypłacona mu odprawa nie jest nienależna. Ponadto wskazał, że nie może ponosić skutków błędów popełnionych przez pracowników strony powodowej, strona powodowa nie może zatem od niego żądać świadczenia wypłaconego na skutek odmiennej interpretacji przepisów przez pracowników strony powodowej. Jest to wewnętrzny problem strony powodowej.

Pismem z 9 stycznia 2013 r. (k.136-140) pozwany podkreślił, że w chwili rozwiązania stosunku pracy nie spełniał wszystkich przesłanek uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego, zaś aby nabyć takie prawo, musiałby spełnić je wszystkie łącznie. Sama utrata zatrudnienia w wieku zbliżonym do emerytalnego nie jest wystarczającą przesłanką do uzyskania tego świadczenia. Zaznaczył ponadto, że strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, by w chwili rozwiązania stosunku pracy spełniał przesłanki przyznania mu świadczenia przedemerytalnego. Zarzucił, że zgodnie z art. 241⁶ kodeksu pracy [dalej: k.p.] treść układu zbiorowego pracy wyjaśnić mogą wspólnie strony i takie wyjaśnienia by je wiązały. Nieuprawnione jest natomiast twierdzenie strony powodowej, jakoby interpretacja postanowień Protokołu przyjęta przez R. D. L. P. we W. była wiążąca w danej sprawie dla strony powodowej, a więc de facto i dla pozwanego. Nadto, niezależnie od zarzutów odnoszący się do tego, że świadczenie było należne, pozwany podniósł, że nie można żądać zwrotu nienależnego świadczenia, jeśli spełniający je wiedział, a przynajmniej powinien wiedzieć, że jest ono nienależne. Strona powodowa nie może powoływać się na błąd swoich pracowników, skoro przy dołożeniu należytej staranności powinna wiedzieć o nieistnieniu zobowiązania, a więc powstanie błędu było przez nią zawinione.

Pismem z 5 lutego 2013 r. (k.150) strona powodowa podniosła, że przyjęcie stanowiska, że jednorazowa odprawa pieniężna wynikająca z Protokołu dodatkowego nr 15 nie przysługuje jedynie wówczas, gdy w dacie rozwiązania stosunku pracy pracownik spełnia wszystkie warunki do przyznania tego świadczenia, jest sprzeczna z celem jaki przyświecał sygnatariuszom Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy, gdyż osoba zatrudniona w dacie rozwiązania stosunku pracy nie mogłaby nigdy spełniać przesłanki bycia zarejestrowanym jako osoba bezrobotna oraz jednocześnie co najmniej przez 6 miesięcy pobierać zasiłek dla bezrobotnych. Gdyby przyjęć wykładnię językową § 3 Protokołu, to odprawa przysługiwałaby każdemu legitymującemu się odpowiednim wiekiem oraz przepracowanym okresem i byłaby to regulacja nosząca znamiona pozorności.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W. K. (urodzony (...)) był zatrudniony w Nadleśnictwie Ż. od 1 lipca 1971 r. W dniu 30 marca 2011 r. strona powodowa złożyła W. K. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, upływającego 30 czerwca 2011 r. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano likwidację z przyczyn organizacyjnych w Nadleśnictwie Ż. stanowiska specjalisty ds. administracji w dziale administracji. Stosunek pracy pozwanego ustał z dniem 30 czerwca 2011 r.

Dowody:

- akta osobowe powoda, w tym: pismo z 30.03.2011 r. (kopia k.8), świadectwo pracy z 1.07.2011 r.

(...)strony powodowej obejmuje Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla (...)P. G. L. L. P., zawarty 29 stycznia 1998 r. i wpisany do Rejestru Ponadzakładowych Układów Zbiorowych Pracy pod numerem U-XLIII.

W dniu 18 maja 2009 r. podpisany został Protokół dodatkowy nr 15 do tego Układu, obowiązujący od 1 czerwca 2009 r. W jego § 3 strony wskazały, że pracownikowi, z którym w okresie od 1 kwietnia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. rozwiązano stosunek pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości trzydziestu tysięcy złotych. Odprawa ta przysługuje wówczas, gdy pracownik w dniu rozwiązania stosunku pracy nie spełnia warunków uprawniających do emerytury, do renty z tytułu niezdolności do pracy lub do świadczenia przedemerytalnego. Jednorazowa odprawa pieniężna przysługuje pracownikowi, który zobowiązał się, że w ciągu dwóch lat od jej otrzymania nie podejmie zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych, objętych Układem. Odprawa powyższa przysługuje niezależnie od odprawy wypłacanej na podstawie odrębnych przepisów.

W dniu 2 grudnia 2010 r. podpisany został Protokół dodatkowy nr 17 do w/w Układu, obowiązujący od 1 stycznia 2011 r. W jego § 2 wskazano, że odprawa przysługująca pracownikowi na zasadach określonych w § 3 Protokołu dodatkowego nr 15 do Układu będzie wypłacana do 31 grudnia 2015 r.

Dowody:

- kopia Protokołu dodatkowego nr 15 z 18.05.2009 r. (k.11-15, k.63-68)
- kopia Protokołu dodatkowego nr 17 z 2.12.2010 r. (k.16-19, k.69-73)
- Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla (...)P. G. L. L. P.z 29.01.1998 r. (k.74-132)

Pismem z 15 grudnia 2011 r. W. K.zwrócił się do Nadleśnictwa Ż.o wypłacenie mu jednorazowej odprawy pieniężnej w wysokości 30.000 zł, zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 30 czerwca 2011 r., określonej w protokole dodatkowym nr 15 § 3 oraz protokole nr (...)§ 2 do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...)P. G. L. L. P.. Oświadczył, że w dniu rozwiązania stosunku pracy nie spełniał warunków uprawniających do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub świadczenia przedemerytalnego. Wyjaśnił ponadto, że 11 lipca 2011 r. został uznany za osobę bezrobotną z prawem do zasiłku od 19 lipca 2011 r. Wraz z pismem z 15 grudnia 2011 r. powód złożył zobowiązanie, że w ciągu dwóch lat od daty otrzymania odprawy nie podejmie zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych objętych w/w Układem Pracy.

W dniu 1 marca 2012 r. pozwany przedstawił Nadleśnictwu Ż. informację udzieloną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21 lutego 2012 r. dotyczącą tego, że na dzień 30 czerwca 2011 r. nie pobierał w Oddziale ZUS we W. żadnego ze świadczeń emerytalno-rentowych i na dzień 30 czerwca 2011 r. nie złożył wniosku o przyznanie świadczenia emerytalno-rentowego. Przedstawił także decyzję o uznaniu go za osobę bezrobotną z prawem do zasiłku.

W dniu 25 czerwca 2012 r. pozwany przedstawił Nadleśnictwu Ż. pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 13 czerwca 2012 r. Pismem tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował pozwanego, że od dnia 1 lutego 2012 r. zostało mu przyznane świadczenie przedemerytalne na podstawie art. 2 ust. 1 oraz ust. 3 ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. Wskazał ponadto, że na dzień 30 czerwca 2011 r. pozwany nie spełniał wszystkich warunków niezbędnych do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, tj. nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna oraz nie posiadał co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Dowody:

- kopia pisma pozwanego z 15.12.2011 r. (k.9)

- kopia zobowiązania pozwanego z 15.12.2011 r. (k.10)
- kopia pisma pozwanego z 1.03.2012 r. (k.20)
- kopia pisma ZUS z 21.02.2012 r. (k.21)
- kopia pisma pozwanego z 25.06.2012 r. (k.22)
- kopia pisma ZUS z 13.06.2012 r. (k.23)

Po uzyskaniu pozytywnej opinii prawnej co do tego, czy pozwany spełnia warunki do wypłacenia mu odprawy, pismem z 3 lipca 2012 r. strona powodowa powiadomiła pozwanego, że przyznaje mu jednorazową odprawę pieniężną w kwocie 30.000 zł brutto, brak jest natomiast podstaw do przyznania odsetek ustawowych wobec braku zwłoki w wypłacie świadczenia, gdyż odprawę pieniężną wypłaca się po dostarczeniu kompletu dokumentów uzasadniających przyznanie świadczenia.

Kolejnym pismem, z 10 sierpnia 2012 r., strona powodowa wyjaśniła pozwanemu przyczyny opóźnienia w wypłaceniu odprawy i powiadomiła go, że odsetki wypłacone zostaną poczynając od 28 czerwca 2012 r., tj. od daty, która w jej ocenie stanowiła początek okresu zwłoki.

W dniu 13 lipca 2012 r. strona powodowa wypłaciła pozwanemu na rachunek bankowy kwotę 24.600 zł (netto) tytułem odprawy dodatkowej. W dniu 21 sierpnia 2012 r. w ten sam sposób wypłaciła mu kwotę 166,47 zł tytułem odsetek.

Dowody:

- opinia prawna z 3.07.2011 r. (w aktach osobowych powoda)
- kopia pisma z 3.07.2012 r. (k.24)
- kopia pisma z 10.08.2012 r. (k.51)
- potwierdzenie przelewu z 13.07.2012 r. (k.25)
- potwierdzenie przelewu z 21.08.2012 r. (k.26)

W związku ze skargą W. K., dotyczącą wypłacenia mu odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie odprawy pieniężnej w niepełnej wysokości, pismem z 20 września 2012 r. R. D. L. P. we W. poinformowała pozwanego oraz stronę powodową, że po przeanalizowaniu załączonych dokumentów stwierdziła, że decyzja o wypłacie odprawy została wydana z naruszeniem § 3 Protokołu dodatkowego nr 15, gdyż pismo Zakładu Ubezpieczeń Społecznych potwierdza, że pozwanemu zostało wypłacone świadczenie przedemerytalne począwszy od 1 lutego 2012 r. Zdaniem Dyrekcji, jedynymi warunkami przysługiwania prawa do świadczenia przedemerytalnego, które powinny być brane pod uwagę przy ocenie uprawnienia do otrzymania odprawy, były wiek i staż pracy, pozostałe natomiast warunki przewidziane w ustawie nie mogą być brane pod uwagę, gdyż dotyczą one czynności, które pracownik obowiązany jest spełnić już po dacie rozwiązania stosunku pracy, a których podjęcie zależy wyłącznie od niego samego. Zdaniem Dyrekcji odmienna wykładnia treści Protokołu dodatkowego nr 15 byłaby sprzeczna z celem wprowadzenia przez strony porozumienia wyłączenia tego świadczenia dla określonej kategorii pracowników oraz z zasadami logiki, gdyż osoba zatrudniona nie może jednocześnie pozostawać w rejestrze osób bezrobotnych i nie może legitymować się w dacie rozwiązania stosunku pracy co najmniej 6-cio miesięcznym okresem pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Odmienna wykładnia w/w zapisu czyniłaby wyłączenie pozornym. W związku z powyższym R. D. L. P. wydała Nadleśniczemu polecenie niezwłocznego podjęcia wszelkich przewidzianych prawem czynności celem odzyskania nienależnie wypłaconej należności i naprawienia wynikłej z tego tytułu szkody w majątku jednostki.

Dowody:

- kopie pism z 20.09.2012 r. (k.27-28, k.29-30)

Pismem z 25 września 2012 r., doręczonym 27 września 2012 r., W. K. został zobowiązany do zwrotu nienależnego świadczenia w postaci wypłaconej mu jednorazowej odprawy oraz odsetek, tj. kwoty 24.766,47 zł, w terminie 4 dni od daty otrzymania wezwania.

Dowody:

- kopia wezwania z 25.09.2012 r. z dowodem doręczenia (k.31-32)

Pozwany nie zwrócił stronie powodowej powyższej kwoty i nadal znajduje się ona w jego posiadaniu.

bezsporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Stan faktyczny w sprawie był w całości bezsporny i wynikał w sposób jednoznaczny z przedstawionych kopii dokumentów. Spór ograniczał się wyłącznie do wykładni przepisów zbiorowego prawa pracy, stanowiących podstawę wypłacenia pozwanemu jednorazowej odprawy w kwocie 30.000 zł brutto (24.600 zł netto) wraz z odsetkami za opóźnienie w płatności.

Podstawę prawną roszczeń strony powodowej stanowiły przepisy kodeksu cywilnego [dalej: k.c.] o bezpodstawnym wzbogaceniu, a konkretniej – o nienależnym świadczeniu. Znajdują one zastosowanie w sprawie na mocy odesłania z art. 300 k.p., gdyż kwestie związane z tego rodzaju roszczeniami nie zostały w sposób swoisty uregulowane w kodeksie pracy. W myśl art. 405 k.c. „kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.” Przepisy o obowiązku zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 k.c.), przy czym zgodnie z art. 410 § 2 k.c. „świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.”

W sprawie poza sporem pozostawało, że pozwanemu wypłacono łącznie kwotę 24.766,47 zł (netto), tytułem jednorazowej odprawy uregulowanej protokołem dodatkowym nr 15. Strona powodowa podnosiła, że nie była w ogóle zobowiązana do spełnienia tego świadczenia, gdyż mylnie przyjęła, że pozwany spełnia warunki jego wypłaty, określone tym protokołem, gdy w rzeczywistości warunków tych nie spełniał, z uwagi na to, że spełniał warunki uprawniające go do świadczenia przedemerytalnego. Z kolei pozwany podnosił, że warunków tych w chwili rozwiązania stosunku pracy nie spełniał (spełnił je dopiero po pewnym czasie od rozwiązania stosunku pracy), wobec czego nie było podstaw, aby uznać odprawę za świadczenie nienależne. Strona powodowa nie kwestionowała przy tym faktu, że wszystkie warunki, od spełnienia których ustawa uzależnia przyznanie świadczenia przedemerytalnego, pozwany spełnił dopiero po rozwiązaniu stosunku pracy, stała jednak na stanowisku, iż do odmowy wypłacenia odprawy wystarczające było, aby w chwili rozwiązania stosunku pracy pozwany spełniał część z tych warunków.

Jak wynika z treści Protokołu dodatkowego nr 15 z 18.05.2009 r., jednorazowa odprawa dodatkowa (ponad odprawę ustawową), przewidziana § 3 tego Protokołu, przysługuje wówczas, gdy pracownik w dniu rozwiązania stosunku pracy nie spełnia warunków uprawniających do emerytury, do renty z tytułu niezdolności do pracy lub do świadczenia przedemerytalnego. Z Protokołu dodatkowego nr 15 nie wynika, aby uprawnienie do otrzymania odprawy powstawało (konkretyzowało się) w czasie innym, niż chwila ustania stosunku pracy, ani też, by pewne przesłanki uzyskania odprawy mogły być oceniane według stanu z chwili innej, niż rozwiązanie stosunku pracy. Literalne brzmienie powołanego przepisu jasno wskazuje, że jedynym momentem, na który badane jest spełnienie przesłanek określonych

§ 3 Protokołu, jest chwila rozwiązania stosunku pracy. Zdaniem Sądu nie było żadnych podstaw, aby odstąpić od wykładni językowej tego przepisu, gdyż nie jest on niejasny, niespójny i nie budzi żadnych wątpliwości, które wymagałyby usunięcia w drodze innych metod wykładni. W sprawie zaś zasadniczo bezspornym było, że w chwili ustania stosunku pracy (tj. 30.06.2011 r.) pozwany nie spełniał ustawowych warunków do uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego, co zresztą w jednoznaczny sposób potwierdza pismo ZUS z 13.06.2011 r.

Jak wynika z ustawy z 30.04.2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych w brzmieniu obowiązującym w chwili ustania stosunku pracy pozwanego (Dz.U. z 2004 r., nr 120, poz. 1252 ze zm.), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która zalicza się do jednej z kategorii osób wymienionych w art. 2 ust. 1 tej ustawy, w szczególności osobie która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w art. 2 ust. 3 ustawy. Świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w art. 2 ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: (1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; (2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; (3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Spełnienie powyższych warunków musi nastąpić łącznie, a zatem sam fakt, iż pracownik w chwili rozwiązania stosunku pracy był w wieku wskazanym w art. 2 ust.1 pkt 2 w/w ustawy i miał określony w tym przepisie staż pracy, nie oznacza, że przysługuje mu w danym momencie prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Oczywiście, podzielić należy pogląd strony powodowej, że przy takim sformułowaniu Protokołu dodatkowego nr 15, jakie zastosowano, zasadniczo nie jest możliwe, aby w chwili rozwiązania stosunku pracy pracownikowi przysługiwało prawo do świadczenia przedemerytalnego. Tego rodzaju błąd popełniony przez strony ponadzakładowego układu zbiorowego pracy nie może jednak dawać podstaw do dowolnej wykładni jego przepisów, nie tylko sprzecznej z ich literalnym brzmieniem, ale również w sposób prowadzący do pozbawienia w sposób arbitralny pewnej grupy pracowników uprawnienia do otrzymania odprawy. Z treści Protokołu dodatkowego nr 15 nie wynika, które z warunków przysługiwania prawa do świadczenia przedemerytalnego muszą być spełnione w chwili rozwiązania stosunku pracy (czy wystarczy, jak tego chce strona powodowa, by spełnione były tylko warunki określone art. 2 ust. 1 w/w ustawy) i czy do utraty prawa do odprawy konieczne jest, by spełnione były w okresie późniejszym pozostałe warunki, czy też późniejsze spełnienie (czy też niespełnienie) warunków wynikających z art. 2 ust. 3 jest obojętne dla uzyskania prawa do odprawy. Sąd nie miał podstaw, aby dokonywać sprzecznej z treścią Protokołu wykładni jego przepisów i by przyjąć, że odprawa z § 3 nie przysługuje, gdy pracownik w chwili rozwiązania stosunku pracy spełniał tylko niektóre warunki do uzyskania świadczenia przedemerytalnego, bądź też by przyjmować, że nie przysługuje, gdy pracownik już po ustaniu stosunku pracy, w bliżej nieokreślonym okresie, spełnił wszystkie warunki do uzyskania tego świadczenia, z których tylko część spełniał w chwili ustania stosunku pracy. Podkreślenia przy tym wymaga, że nietrafny jest pogląd jednostki przełożonej nad stroną powodową, że spełnienie warunków z art. 2 ust. 3 w/w ustawy jest zależne wyłącznie od woli samego pracownika.

Wbrew temu, co podnosi strona powodowa, wykładnia zaproponowana przez nią jest równie „nielogiczna” i sprzeczna z wolą stron Układu, jak wykładnia literalna. Z jednej bowiem strony, gdyby przyjąć, że wystarczające jest, by w chwili rozwiązania stosunku pracy zachodziły okoliczności opisane w art. 2 ust. 1 ustawy, traciliby prawo do otrzymania odprawy również pracownicy, którzy faktycznie nigdy nie otrzymali w przyszłości świadczenia przedemerytalnego (z uwagi na niespełnienie warunków opisanych w art. 2 ust. 3), co w istocie oznaczałoby niczym nieuzasadnioną ich dyskryminację wyłącznie z uwagi na wiek i staż pracy – utrata prawa do odprawy nie byłaby bowiem powiązana w żaden sposób z ich „korzystniejszą” sytuacją majątkową, wiążącą się z uzyskiwaniem innych niż wynagrodzenie

świadczeń umożliwiających pokrycie kosztów utrzymania (co w przypadku osób uprawnionych do emerytury i renty ma miejsce). Z drugiej strony, gdyby przyjąć, że pozbawienie prawa do odprawy jest zależne od tego, czy w okresie po ustaniu stosunku pracy spełnione zostały przesłanki przewidziane art. 2 ust. 3, pracownik w określonym wieku nie mógłby otrzymać odprawy bezzwłocznie po ustaniu stosunku pracy, lecz musiałby oczekiwać bliżej niesprecyzowany okres (nie krótszy niż 6 miesięcy), umożliwiając stronie powodowej ustalenie, że nie nabył po ustaniu stosunku pracy prawa do świadczenia przedemerytalnego. Obie interpretacje w sposób arbitralny i niezwiązany z rzeczywistą sytuacją pracowników stawiają pewną ich grupę w niekorzystnej sytuacji, wyłącznie z uwagi na ich wiek. Trudno zakładać, jak chce tego strona powodowa, że taka właśnie była intencja stron Układu, skoro z reguły zapisy takie, jakie znalazły się w protokole dodatkowym, mają na celu przede wszystkim zapewnienie dodatkowych środków utrzymania pracownikom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej z uwagi na utratę pracy i nie mogą uzyskać w okresie pozostawania bez pracy żadnych innych świadczeń służących pokryciu kosztów utrzymania.

Strona powodowa nie przedstawiła zresztą żadnych dowodów, które potwierdzałyby jej tezę, że zgodną wolą stron Protokołu dodatkowego nr 15 było pozbawienie uprawnień do odprawy osób, które spełniały w chwili rozwiązania stosunku pracy warunki z art. 2 ust. 1 w/w ustawy, niezależnie od tego, czy spełniają lub czy w przyszłości spełnią one warunki z art. 2 ust. 3. W szczególności nie przedstawiła wspólnych wyjaśnień stron układu, przyjętych w trybie przewidzianym art. 241⁶ § 1 k.p. Nie przedstawiła też żadnych dokumentów ani osobowych źródeł dowodowych, które wskazywałyby na wolę stron porozumienia w chwili jego podpisania, tj. na dzień 18.05.2009 r. Przyjęcie przez R. D. L. P. we W., ex post, w 2012 r. pewnej interpretacji spornych przepisów nie jest dostateczne do uznania, że taka była ich zgodna interpretacja przez strony Układu w 2009 r. Sąd pracy nie jest zaś powołany do dokonywania dowolnej interpretacji przepisów zbiorowego prawa pracy, w oderwaniu od wykładni językowej, celowościowej i systemowej, a także w oderwaniu od rzeczywistej woli stron – tylko po to, aby skorygować zgodnie z oczekiwaniami jednej ze stron ewentualne błędy popełnione przy redagowaniu tekstu przepisów zbiorowego prawa pracy i by niejako „uzupełnić” te przepisy o zastrzeżenia, które się w nich nie znalazły, a zdaniem strony były uzasadnione albo konieczne.

W tej sytuacji Sąd uznał, że choć literalne brzmienie § 3 Protokołu dodatkowego nr 15 wskazuje, że wyłączenie z kręgu osób uprawnionych do otrzymania odprawy osób uprawnionych do zasiłku przedemerytalnego jest wadliwe w tym sensie, że w istocie nie prowadzi do wyłączenia jakichkolwiek osób, niemniej jednak nie jest możliwe dokonanie takiej wykładni tego przepisu, która by pozwalała na pozbawienie prawa do odprawy tylko z uwagi na spełnienie kryteriów określonych art. 2 ust. 1 w/w ustawy. Po pierwsze, wykładnia taka byłaby sprzeczna z jasnym brzmieniem przepisu, który wskazuje na potrzebę dokonywania oceny na chwilę ustania stosunku pracy i nie daje postaw do ustalenia, które warunki przyznania świadczenia przedemerytalnego wystarczają do pozbawienia odprawy. Po drugie, przyjęcie, że wystarczy spełnienie przesłanki wieku i stażu pracy, w zupełnym oderwaniu od rzeczywistej możliwości uzyskania po ustaniu stosunku pracy uprawnień do konkretnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, miałoby charakter dyskryminacyjny, a przez to byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa pracy (co jest niedopuszczalne – por. art. 9 § 4 k.p.).

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku, uznając, że świadczenie, którego zwrotu domagała się strona powodowa, nie było świadczeniem nienależnym i oddalając powództwo o jego zwrot.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., nakładając na stronę powodową obowiązek zwrócenia pozwanemu kosztów pomocy prawnej udzielonej mu przez pełnomocnika z urzędu. Kwota kosztów zastępstwa adwokackiego (2.400 zł) wynikała z § 2 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002 r., nr 163, poz.1348 ze zm.).

Nieuiszczone koszty sądowe, od których strona powodowa była zwolniona na mocy art. 94 u.k.s.c., ostatecznie poniósł Skarb Państwa, wobec braku podstaw do obciążenia nimi na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. którejkolwiek ze stron.